

РОЗДІЛ 1.

КАТАСТРОФА

лоща біля княжого замку в Наррані була переповнена птахами. Навіть якби герольди не сурмили як навіжені і не зганяли всіх у центр міста, стривожені містяни й самі б прилетіли та прибігли. Мона відчинила вікно. Всюди, де тільки стало місця, юрмилися птахи: на землі та на дахах, на підвіконнях, на плечах одне в одного. Небельгаймці, що перебували на мурах замку, були помітно знервовані. У повітрі клекіт, галас, ляпотіння крил. Мона здогадалася, що саме відбувається, та не могла уявити, що буде далі.

Зараз вони дізнаються.

Гряде біда. Буревій, що змете їхнього князя.

Вітті протиснулася до вікна повз її крило.

— Що там таке?

Мона глипнула на фрейліну.

— Князь повертається додому.

— А галас такий чо...

Пташка ковтнула слова, бо цієї миті показалася кавалькада вершників, що прямувала до замку. Монине серце обірвалось. Усередині процесії їхав Янн — у непримітному чорному

плащі, без знаків роду, зусібіч оточений санжійцями. Вони буквально тулилися до Гвента, відтісняючи містян з дороги, прокладаючи собі шлях серед шокованих птахів і людей. Мона бачила, як Ортон, що стояв біля входу, щось обурено вигукнув і попер просто крізь юрму до вершників. Брама замку прочинилась — і натовп ринув крізь неї у внутрішній двір. Тепер ретонці й небельгаймці були всюди: і за мурами, і всередині. Мона затремтіла.

Знову заревіла сурма — крики на мить стихли, і герольд, який літав над головами, виголосив:

— Прибув Янн, волею Зірок князь Ретону! Він мовитиме слово!

Ортон щось горлав, потрясаючи кулаком, небельгаймці оголили мечі, вартіві на мурі тримали стріли на тятиві, цілячись у санжійський загін, що саме заїхав на подвір'я. Янн щось сказав старшому лицарю, той, зупинившись, махнув рукою, спрямовуючи вершників до сходів, які вели на надбрамну вежу. Князь, відпустивши коня, злетів. Юрба нуртувала. Блідо-блакитні сюрко* зі срібними орхідістрами яскраво вирізнялися на тлі темних небельгаймських кольорів і невиразного одягу містян.

Янн, приземлившись на мурі надбрамної вежі, здійняв руки. Галас почав ущухати.

— Ретонці! Птахи! Брати мої! — вигукнув він, і Мона завмерла, бо лунка тиша проганяла хвилю холоду вздовж її хребта. — Волею Зірок я став князем над птахами! Ви віддали мені право мовити слово за вас, і маю повідомити, що віднині й навіки Ретон є вірним васалом людського королівства Великої Санжі!

* Верхній середньовічний одяг, схожий на туніку, що вдягали і поверх лат, і поверх звичайного одягу.

У Мони стислося горло. Вона про все знала, але так і не змогла підготуватися до цієї миті. Птахи дивилися на Янна нажаханими очима, але дуже скоро вирази їхніх обличчя почали змінюватися. Кулаки стискалися, брови сходилися на перенісся, зуби вишкірювалися від люті. Містяни клетали, горлали, порхали до Янна, і лише меч, що з'явився в руці князя, зупиняв їх. Санжійці, збігши сходами, оточили його. Слова тонули в божевільному гвалті. Ортон вигукував прокльони, намагаючись прорватися до Янна. Моні здавалося: ще мить — і котрийсь із ошелешених небельгаймців випустить стрілу й почнеться кривава бійня. Пташка помітила Іссот, яка визирала з вікна замку. Стара зневажливо дивилася на князя й раптом зареготала. До Янна підлетів Стеред, і Моні здавалося, що той сам заледве стримується, аби не вихопити меча.

— Як ти міг?! Як ти міг, *нітьмацький* сину?! — ревів на сходах Ортон. — Я тебе вб'ю!

Янн уже не міг нічого пояснити: ніхто не хотів слухати. Натовп лютував. Санжійці згрудилися біля нього, виставивши мечі. Мона бачила, що князь накинув каптур, і його бліде, аж сіре обличчя приховалося в тіні.

Це й була та катастрофа, яку вона передбачала.

Поруч Вітті не могла вимовити ані слова, лише зітхала. Мона відчула, як з іншого боку до вікна протискається хтось іще.

— Як він міг... як він міг так учинити... потай!

Мона озирнулася. Бастіан дивився у двір незмигним поглядом, на очі набігли сльози, і пташка не знала, шкодує він про те, що не був із князем під час його подорожі до Великої Санжі, як звик бувати всюди, чи обурений тим, що Янн присягнув королю Предрагу. Слова стали їй поперек горла. Звісно, вона не зізналася б чоловікові, що знала про Яннів план від початку.

Натовп надворі лютував. Небельгаймці уже не знали, що робити: стримувати розсерджену юрбу, відкидаючи птахів від

мурів і вікон, чи самим нападати на санжійський загін, що оточив Янна — *зрадника* — і вів у надра замку. Не встигла Мона заговорити до Бастіана, як він зник, а Вітті потягнула її за руку.

— Треба ховатися. Біля вікон небезпечно.

Вони побігли напівтемним коридором, шпортаючись у спідницях. Старовинні стіни гули від лементу й брязкання заліза, свистіло повітря, яке рвучко розтинали крила. Біля великої зали пташки зіштовхнулись із санжійцями та Янном. Вітті присіла в реверансі, але Мона не кланялася, уп'явшись у князя поглядом. Той стис губи. Янн був блідий, під очима залягли тіні, вигляд мав такий, ніби його під конвоєм вели на страту.

Вони не промовили ані слова одне до одного, але Мона знала, що Янн уже шкодує про свій вчинок. Що ж. Вона попереджала. Тепер знадобиться дуже, дуже багато санжійців, щоб утримати від виверження цю вогненну гору, на яку перетворився Ретон.

Знизу чувся рев Ортона:

— Дайте його мені! Дайте! Я зверну йому в'язи! Де цей зрадник?!!

Янн Ретонський, Янн Доблесний, Янн Зрадник.

Янн увійшов до великої зали — за його спиною хряснули важкі дубові двері.

— Не пускати нікого! Зачинити вікна! Запалити свічки!

Він чув санжійську мову й небельгаймську лайку, обурений клекіт птахів і ляпотіння крил тих, хто намагався вдертись у замок крізь вікна. Чи так він усе уявляв? Натовп волав: «*Меккер! Меккер! Він забув Меккер!*», і Яннові скручувало нутрощі від цього лементу. Ні, він нічого не забув. Не забув жодного

загубленого Лабраншем життя. Але якщо йому вдасться збити те, що він задумав, більше ніхто не нищитиме птахів.

— Мон владару, капітан Ортон, Житоль ес Стеред та інші сеньйори намагаються потрапити всередину. Кого з них пропустити? — спитав високий санжієць. У двері гупали кулаками. Янн подумав, що ще трохи — і почнуть бити сокирою.

— Нікого, — він хитнув головою.

— Там ще пташка...

Яннове серце тіпнуло. Вочевидь, то була Мона. Із нею він би залюбки побалакав.

— Коли всі вгамуються, покличте її.

Минуло кілька годин. Знадвору ще чувся неясний шум, але у двері молотити припинили, Янн сидів за столом, склавши руки перед собою. Нарранський замок поглинула така неприємна, колюча тиша, що князеві хотілося закричати, щоб тільки почути хоч щось.

Янн не знав, чи вдалося б йому пояснити своє рішення. Він відчував, що Етельріхів зашморг довкола його ший зав'язано дуже міцно. Усі ці скарбничі та військові капітани, що тримали його за руки й за крила, не збиралися нікуди йти, навіть якби король помер. Цим надалі користувався б Фольгерт, або його син, або будь-хто інший на престолі Чорних островів — у Ретон і його князя вкладено забагато грошей і ресурсів, аби тепер так просто відпустити. Тож розв'язати цей вузол мав лише хтось так само могутній. Той, хто міг позмагатися з Вельгетами за Ретон. І тоді Янн у битві двох великих королів міг би виплутатися із сільців разом зі своїм крилатим народом.

Просте птаство, ображене зрадою та неповагою до жертв, навряд це зрозуміє. На задуманий маневр Яннові знадобиться час, і князь навіть не був упевнений, що йому все вдасться. А величезну ціну він уже сплатив — і йшлося не лише про ненависть підданців.

Він порушив криваву угоду, і, найімовірніше, на нього впало прокляття безпліддя.

— Мон владару, птахи трохи вгамувалися, але досі там. Вважаю, ви маєте покинути замок.

Ежен, командир загону охоронців, яких Янну видав король Предраг, став поруч.

— Уночі я вилечу з міста. Готуйтеся виїжджати.

Санжієць, кивнувши, помітно здригнувся, коли у двері постукали — цього разу ввічливо. Охоронці сполошилися, дзвякнули мечі, але Янн, жестом зупинивши їх, підійшов до дверей.

Мона стояла в темряві, схрестивши руки на грудях. Янн ще не бачив її такою. На людях пташка зазвичай мала відсторонений вираз обличчя і дозволяла собі емоції лише під час спілкування наодинці, але зараз вона відтиснула охоронця з дороги, ледь не штовхнувши його крилом, і зайшла всередину, не чекаючи дозволу.

— Я хотів покликати тебе згодом, — розгублено промовив Янн.

— Янне, ти мусив попередити їх! — вигукнула пташка ретонком, і санжійці одразу втратили цікавість до розмови. — Тепер так багато птахів почуваються зрадженими!

— Знаю, — зітхнув князь. — Але Моно... десятиріччями тут були небельгаймці. Мої соратники мали друзів, бойових побратимів. Що більше птахів знало б про мій задум, то швидше б вісті дійшли до Етельріха. Ба більше, якби навіть жоден із них не прохопився б про це за келихом сидру, ти знаєш, що сталося з Мейрі. Про її силу розповів вивідач. Я не міг нікому сказати, бо Етельріх радше вбив би мене, ніж дозволив би скласти васальну присягу Предрагу!

Мона стисла губи. В її сірих очах палахкотів вогонь, але вона повільно видихнула.

— Можливо, ти маєш рацію. Але ти мав сказати бодай Стереду.

— Я не довіряю нікому, — відказав Янн. — Нікому, крім тебе. Пташка зітхнула, риси її обличчя пом'якшилися.

— Ти не дотримався кривавої угоди, — за хвилю нагадала вона. — І маєш іншу, з Іссот, підписану в Меккері. Як ти збираєшся виплутатися з цього?

— Не знаю, чи справді я безплідний. — Янн підійшов до вікна й визирнув у вузьеньку шпарину на площу. Юрба помітно порідішала, але розлючені птахи досі лишалися на дахах і внизу. — Існує крихітний шанс, що прокляття не спрацювало. Якщо ні, маю ще чимало часу, аби виплутати Ретон із рук людей, навіть якщо моїм наступником буде клятий Фрікур Лабранш. Я повинен зробити так, аби зобов'язання, які той отримає від мене, попереднього князя, змусили його діяти в інтересах птахів.

— Тобі загрожує заслання, Янне. Іссот почне підбурювати шляхтян, щоб висловили тобі недовіру.

— Обов'язково почне, — скривився князь. — Та подивимося, чи здобуде підтримку.

Мона підійшла до вікна. Янн відчував тепло її плеча, руки, коли вона стала майже впритул.

— Сподіваюся, воно буде того варте.

Янн озирнувся.

— Ретон вартий усього. І навіть більше.

Мона слабо всміхнулась. Яннові надзвичайно кортіло її торкнутися, але це було недоречно. У день її весілля вони домовилися залишити усі недоговорені розмови та почуття, і Мона, вочевидь, не збиралася до них повертатись.

— Отже, мій пресвітлий князю, що ви робитимете далі? Янн спохмурнів.

— Перед від'їздом я наказав скликати загін, маю з'ясувати дещо з одним невдячним сеньйором.

— Ти штурмуватимеш Брезелур?

Янн дививсь у вікно, де денне світло поволі змінювалося синюватим присмерком.

— Якщо Брезель чинитиме спротив, так. Він мусить відповісти за те, що скоїв. Але перед походом мушу все докладно пояснити соратникам.

— Хай Зірки помагають, — зітхнула пташка.

Мона пішла до дверей. На ті кілька хвилин, що вона розділила його самоту, він не почувався таким загнаним у кут, але Мона мала рацію: гонорове птаство тяжко образилося, тож, перш ніж йти війною на Брезеля, йому доведеться переконати їх, що він думав лише про Ретон, коли замислив цей неоднозначний крок. І молитися Зіркам, аби його найближчі соратники сприйняли це.

Ольєр втратив лік дням і ночам. Відколи в його замку, покоях і ліжку оселився Дар'єн ес Кенвер, птахові ніби земля пішла з-під ніг. Він і думати забув про княжу армію, що збиралася йти на Брезелур, і про власні страждання й уражену гордість, і про злочин, за який доведеться відповідати. Він перебував поза межами цього світу, ніби відкинув усе, чим був, залишившись без минулого, без думок, без тіла. Ольєр не думав, а лише покладався на відчуття й бажання, і зараз, коли лежав поперек свого величезного ліжка, спершись головою й вістрями крил на бік Дар'єна, не зміг би поворухнутися, навіть якби до кімнати хтось увірвався й побачив його оголеним поряд з іншим птахом.

— Ці дні я вперше бачу тебе розслабленим, — пробурмотів Кенвер.

— Ти здогадався про мене з Янном, коли я вийшов проти тебе біля Наррана?